

CYPRVS AETERNA

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

Υπηρεσία Ερευνών, Μελετών και Εκδόσεων

ΘΕΜΑ ΕΡΕΥΝΑΣ:

**Ιδιωτικές χρηματικές δωρεές
προς τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης**

**Αίτημα από:
κ. Αλεξάνδρα Ατταλίδου,
βουλευτρια εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας
Κίνημα Οικολόγων - Συνεργασία Πολιτών**

Εποπτεία έρευνας: Ανθή Τοφαρή

Έρευνα και σύνταξη κειμένων:
Θεάνθη Χρίστου

Ιούνιος 2023

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	2
Ανάλυση-πόρισμα από τη μελέτη των απαντήσεων	3-4
Συνοπτικές απαντήσεις ανά χώρα	5-18

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Με επιστολή της η βουλευτρια κ. Αλεξάνδρα Ατταλίδου ζήτησε από τον Τομέα Ερευνών και Μελετών της Υπηρεσίας Ερευνών, Μελετών και Εκδόσεων τη διενέργεια έρευνας για τις νομοθετικές ρυθμίσεις αναφορικά με τις ιδιωτικές δωρεές σε χρηματικό ποσό προς τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης σε κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Για σκοπούς εκπόνησης της έρευνας, στάλθηκε σχετικό αίτημα στο Ευρωπαϊκό Κέντρο Κοινοβουλευτικής Έρευνας και Τεκμηρίωσης (ECPRD), που περιλάμβανε το ακόλουθο ερώτημα:

- Επιτρέπεται η αποδοχή ιδιωτικής δωρεάς που αφορά χρηματικό ποσό από τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης; Εάν επιτρέπεται, ποια η διαδικασία παρακολούθησης και ελέγχου της αξιοποίησης μιας τέτοιας δωρεάς;

Η παρούσα έρευνα περιλαμβάνει την ανάλυση-πόρισμα που προκύπτει από τη μελέτη των σχετικών με το πιο πάνω ερώτημα απαντήσεων που διαβιβάστηκαν στην Υπηρεσία Ερευνών, Μελετών και Εκδόσεων από το ECPRD, καθώς και συνοπτικά ανά χώρα τις απαντήσεις των κρατών μελών της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου που ανταποκρίθηκαν στο αίτημά μας. Οι αναλυτικές απαντήσεις έχουν αποσταλεί στον βουλευτή ηλεκτρονικά.

**ΑΝΑΛΥΣΗ-ΠΟΡΙΣΜΑ ΑΠΟ ΤΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΠΟΥ
ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ
ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ**

Από το δίκτυο του ECPRD καταγράψαμε τις απαντήσεις που απέστειλαν είκοσι (20) χώρες οι οποίες ανταποκρίθηκαν στο σχετικό αίτημα που στάλθηκε (*ECPRD Request: 5399*). Από τις εν λόγω απαντήσεις προκύπτουν τα ακόλουθα:

Σε όλες τις χώρες που απάντησαν στο ερώτημα επιτρέπεται η αποδοχή δωρεών από τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης είτε βάσει ειδικής νομοθεσίας είτε βάσει γενικότερου νομοθετικού πλαισίου, αλλά υπό προϋποθέσεις, οι οποίες στις περισσότερες χώρες καθορίζονται από τις ίδιες τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης. Ενδεικτικά, σχετικά με τις προϋποθέσεις αναφέρονται τα ακόλουθα:

Στη **Βουλγαρία**, σύμφωνα με τοπικά διατάγματα, οι δήμοι ρυθμίζουν το αντικείμενο της δωρεάς, τον αποδέκτη της δωρεάς, τις περιπτώσεις και τους φορείς του δήμου στους οποίους δεν είναι δυνατό να γίνουν δωρεές και άλλες προϋποθέσεις και περιορισμούς που απορρέουν από τις ιδιαιτερότητες της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Στη **Λετονία** οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης δικαιούνται να δέχονται δωρεές για συγκεκριμένους σκοπούς και υπό διάφορους περιορισμούς. Ωστόσο, σε κάποιες περιπτώσεις δεν είναι δυνατό να γίνει δεκτή δωρεά ιδιώτη από την αρχή τοπικής αυτοδιοίκησης, όπως για παράδειγμα στην περίπτωση που ο ιδιώτης εντός των δύο τελευταίων ετών πριν από τη δωρεά έχει λάβει οικονομικούς πόρους ή εγγυημένες πιστώσεις από την Αρχή.

Στη **Βουλγαρία**, στη **Γερμανία**, στην **Εσθονία**, στη **Λετονία** και στη **Λιθουανία**, για σκοπούς διαφάνειας και δημοσιότητας των δραστηριοτήτων των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης δημοσιεύονται σχετικές πληροφορίες για τις δωρεές σε δημόσια μητρώα ή στην ιστοσελίδα της τοπικής αρχής κ.α.

Σε κάποιες χώρες (**Βουλγαρία**, **Γερμανία**, **Πορτογαλία** κ.ά.) διευκρινίζεται ρητά ότι αρμόδιο όργανο για την αποδοχή της δωρεάς είναι συνήθως ο δήμαρχος ή το δημοτικό συμβούλιο.

Στη **Βουλγαρία**, στην **Πολωνία** και στη **Σλοβακία** οι δωρεές χρησιμοποιούνται σύμφωνα με τον προκαθορισμένο από το δωρητή σκοπό. Στη **Σλοβακία**, εάν δεν καθορίζεται ο σκοπός της δωρεάς από τον δωρητή, αυτή χρησιμοποιείται για την περαιτέρω ανάπτυξη και βελτίωση των δραστηριοτήτων της αρχής τοπικής αυτοδιοίκησης.

Από τις απαντήσεις που έχουμε λάβει ως προς τη διαδικασία παρακολούθησης των δωρεών προκύπτουν τα ακόλουθα:

Στην **Εσθονία** η κρατική εποπτεία μέσω της διαδικασίας του προϋπολογισμού διασφαλίζει την ποιότητα της οργάνωσης της τοπικής ιδιοκτησίας και της παροχής υπηρεσιών. Στην **Πορτογαλία** το κράτος ασκεί εποπτεία επί των τοπικών αρχών, η οποία περιλαμβάνει και την οικονομική διαχείριση και η οποία μπορεί να ασκηθεί, μόνο στις προβλεπόμενες από τον νόμο περιπτώσεις, διασφαλίζοντας πάντοτε τον δημοκρατικό χαρακτήρα και την αυτονομία της τοπικής αυτοδιοίκησης. Στην **Πολωνία** οι δωρεές υπόκεινται στον ίδιο έλεγχο δαπανών με τα άλλα κονδύλια της τοπικής αρχής και πρέπει να πραγματοποιούνται σύμφωνα με το δημοσιονομικό σχέδιο και τον προγραμματισμένο σκοπό. Στη **Σλοβενία** ο έλεγχος της χρήσης των δωρεών διενεργείται από την Επιτροπή για την Πρόληψη της Διαφθοράς σύμφωνα με τον Νόμο περί Ακεραιότητας και Πρόληψης της Διαφθοράς (ZIntPK). Στην **Τσεχία** η χρήση των ιδιωτικών δωρεών και χορηγιών υπόκειται σε έλεγχο και ρύθμιση στα πλαίσια της πολιτικής ευθύνης των εκπροσώπων των τοπικών αρχών, του ελέγχου του οικονομικού συμβουλίου του δήμου και της επισκόπησης του οικονομικού έργου και της διαχείρισης της περιουσίας των αυτοδιοικούμενων περιοχών και των εθελοντικών ενώσεων δήμων (Νόμος Αρ. 420/2004 Coll.).

Σημειώνεται ότι αρκετές χώρες που έχουν ανταποκριθεί στο ερώτημα έχουν απαντήσει γενικότερα ως προς την αποδοχή δωρεών από το δημόσιο και κάποιες άλλες χώρες έχουν συμπεριλάβει στις απαντήσεις τους τη δυνατότητα αποδοχής δωρεάς είτε από αξιωματούχους είτε από δημόσιους υπαλλήλους.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΑΝΑ ΧΩΡΑ

Αυστρία

Η νομοθεσία σχετικά με τους δήμους εμπίπτει στην αρμοδιότητα των εννέα ομόσπονδων κρατιδίων. Στον Νόμο Περί Δήμων της Περιφερειακής Κυβέρνησης του Τιρόλου (2001) και στον Κανονισμό για τους Προϋπολογισμούς των Δήμων (2020) δεν υπάρχουν διατάξεις σχετικά με ιδιωτικές οικονομικές δωρεές προς τις τοπικές αρχές. Πιθανόν να μην υπάρχουν ούτε στα άλλα ομόσπονδα κρατίδια. Ωστόσο, ενδέχεται να εφαρμόζεται το σχετικό Ποινικό Δίκαιο κατά της διαφθοράς και οι διατάξεις του αυστριακού Ποινικού Κώδικα (τμήμα 22: Ποινικές παραβιάσεις των υπηρεσιακών καθηκόντων, διαφθορά και συναφή αδικήματα), που περιλαμβάνει τα αδικήματα της κατάχρησης δημόσιας εξουσίας (παρ. 302), της παθητικής δωροδοκίας (παρ. 304), της αποδοχής αδικαιολόγητων πλεονεκτημάτων (παρ. 305) και της αποδοχής παροχών με σκοπό τη διαπλοκή (παρ. 305).

Βουλγαρία

Στον Νόμο περί Δημοτικής Περιουσίας (ΜΡΑ) δεν υπάρχουν ειδικές ρυθμίσεις σχετικά με τους όρους και τις προϋποθέσεις αποδοχής δωρεών από νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου προς τους δήμους αλλά απαραίτητη προϋπόθεση είναι οι δωρεές να γίνονται δεκτές από τον δήμαρχο μόνο με απογραφή.

Οι όροι και οι προϋποθέσεις για την αποδοχή δωρεών από νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου ρυθμίζονται σε επίπεδο εσωτερικών κανονισμών [Κανονισμοί των Δημοτικών Συμβουλίων (άρθρο 8.2 του ΜΡΑ) σχετικά με τη διαδικασία απόκτησης περιουσιακών δικαιωμάτων, τη διαχείριση, ενοικίαση και διάθεση ακινήτων και κινητών], καθώς και στις αρμοδιότητες των δημάρχων και των αντιδημάρχων των δήμων, των περιφερειών και των δημαρχείων ή σε διατάγματα.

Σύμφωνα με τοπικά διατάγματα, οι δήμοι ρυθμίζουν το αντικείμενο της δωρεάς, τον αποδέκτη της δωρεάς, τις περιπτώσεις και τους φορείς του δήμου στους οποίους δεν είναι δυνατό να γίνουν δωρεές και άλλες προϋποθέσεις και περιορισμούς που απορρέουν από τις ιδιαιτερότητες της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Σύμφωνα με τους τοπικούς κανονισμούς ισχύουν τα ακόλουθα:

1. Οι δωρεές υπέρ εκπαιδευτικών, κοινωνικών ή πολιτιστικών ιδρυμάτων γίνονται δεκτές από τους διευθυντές τους.
2. Οι δωρεές ακινήτων προς όφελος του δήμου γίνονται δεκτές με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου και ακολούθως κηρύσσονται δημόσια δημοτική περιουσία. Οι σχετικές συμβάσεις συνάπτονται εγγράφως με σύμβαση του δημάρχου και καταχωρίζονται στο Γραφείο Μητρώου.
3. Οι δωρεές τυγχάνουν διαχείρισης σύμφωνα με τη βούληση του δωρητή.
4. Ο υπάλληλος που αποδέχθηκε τη δωρεά έχει την ευθύνη για συμμόρφωση με τη βούληση του δωρητή, τη χρήση, διαχείριση και συντήρηση της δωρεάς.

Οι δήμοι δημιουργούν διαδικτυακά δημόσια μητρώα με αντίγραφο των δωρεών που γίνονται προς όφελος τους.

Γαλλία

Η δωρεά από φυσικό ή νομικό πρόσωπο σε τοπική αρχή επιτρέπεται. Η δωρεά συντάσσεται από συμβολαιογράφο στην παρουσία του δωρητή και ενός εκπροσώπου του δήμου που διορίζεται από το δημοτικό συμβούλιο.

Σύμφωνα με το άρθρο 794 του Γενικού Φορολογικού Κώδικα, οι περιφέρειες, οι δήμοι, τα δημόσια ιδρύματα και τα δημόσια νοσοκομεία απαλλάσσονται από τα τέλη μεταβίβασης σε ακίνητα τα οποία λαμβάνουν με δωρεά ή κληρονομιά.

Γερμανία

Οι νομοθετικές ρυθμίσεις για τους δήμους είναι αρμοδιότητα των ομόσπονδων κρατιδίων (Δημοτικός Κώδικας). Για παράδειγμα στη Βαυαρία οι δήμοι δικαιούνται να λαμβάνουν δωρεές οι οποίες δημοσιεύονται στον επίσημο προϋπολογισμό του δήμου και η διοίκηση παρακολουθεί κατά πόσο η δωρεά δαπανάται για το συγκεκριμένο έργο για το οποίο προσφέρθηκε. Εάν ένας δήμος λαμβάνει δωρεές σε είδος, η διοίκηση πρέπει να καταχωρίσει την τρέχουσα αξία.

Στη Βάδη-Βυρτεμβέργη ο δήμαρχος αποφασίζει για την αποδοχή ή την απόρριψη μιας δωρεάς. Το δημοτικό συμβούλιο μπορεί επίσης να αποφασίσει να μεταφέρει τη δωρεά σε άλλο φορέα. Σε όλες τις περιπτώσεις ο δήμος οφείλει να δημοσιεύει τον δωρητή, το ποσό και τον σκοπό της δωρεάς.

Ελλάδα

Η αποδοχή δωρεών ρυθμίζεται κυρίως από τον Νόμο 4182/2013 (Κώδικας Κοινωφελών Περιουσιών, Κληρονομιών και Άλλες Διατάξεις). Όπου αναφέρονται οι όροι «δημόσιο» και «δημόσιος τομέας» περιλαμβάνουν και τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης. Σύμφωνα με το άρθρο 3 του νόμου, ισχύουν τα ακόλουθα:

«1. Τις περιουσίες υπέρ του Δημοσίου αποδέχεται ή αποποιείται ο Υπουργός Οικονομικών. [...] Περίληψη της πράξης αποδοχής ή αποποίησης, που περιλαμβάνει κατά το δυνατόν λεπτομερή και ακριβή περιγραφή των περιουσιακών στοιχείων, δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η πράξη αποδοχής επέχει, μετά τη δημοσίευσή της, θέση κληρονομητηρίου υπέρ του Δημοσίου κατά τις διατάξεις 1956, 1962 και 1963 ΑΚ. Η μεταβίβαση των κινητών περιουσιακών στοιχείων επέρχεται αυτοδικαίως με την έκδοση της πράξης αποδοχής και των ακινήτων με τη κατά το άρθρο 1192 του Αστικού Κώδικα μεταγραφή της.

2. Το Δημόσιο δεν μπορεί να αποποιηθεί κληρονομιά η οποία έχει επαχθεί σε αυτό εξ αδιαθέτου.

3. Το Δημόσιο θεωρείται ότι αποδέχεται πάντα την κληρονομιά με το ευεργέτημα της απογραφής, μη περιοριζόμενο σε προθεσμία για σύνταξη απογραφής και μη στερούμενο σε καμιά περίπτωση των πλεονεκτημάτων του εξ απογραφής κληρονόμου.

4. Δωρεές εν ζωή περιουσιών που αποτελούνται αποκλειστικά από κινητά πράγματα συνιστώνται και με ιδιωτικό έγγραφο ή και χωρίς έγγραφο, αν τα κινητά αυτά παραδόθηκαν στο Δημόσιο.

[...].».

Σύμφωνα με το άρθρο 3α σχετικά με τη ρύθμιση θεμάτων δωρεών προς φορείς δημοσίου τομέα ισχύουν τα ακόλουθα:

«1. Συμβάσεις προμήθειας αγαθών, παροχής υπηρεσιών ή εκτέλεσης έργων, συμπεριλαμβανομένων των προπαρασκευαστικών, βοηθών και συνοδών έργων, οι οποίες συνάπτονται από φορείς του δημόσιου τομέα, όπως αυτός προσδιορίζεται στην περίπτωση α' της παραγράφου 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α'143), για την προπαρασκευή, υποστήριξη, εξυπηρέτηση, παρακολούθηση και υλοποίηση αντίστοιχων δωρεών αγαθών ή υπηρεσιών ή έργων από ιδιώτες προς τους δημόσιους αυτούς φορείς, δεν θεωρούνται δημόσιες συμβάσεις και εξαιρούνται της κείμενης νομοθεσίας για την ανάθεση και εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων, εφόσον στη σύμβαση δωρεάς που καταρτίζεται μεταξύ του ιδιώτη (εφεξής «ο δωρητής») και του φορέα του δημοσίου τομέα (εφεξής «ο δωρεοδόχος»), καθορίζονται τα εξής:

- α. Το αντικείμενο της δωρεάς, αγαθό, υπηρεσία ή έργο. Σε περίπτωση που η δωρεά περιλαμβάνει αναλώσιμα υλικά ή κόστος συντήρησης θα αναφέρεται ρητά το χρονικό διάστημα για το οποίο ο δωρητής αναλαμβάνει την κάλυψη αυτών των εξόδων.
- β. Η δαπάνη, η οποία καλύπτεται εξ ολοκλήρου από τον δωρητή.
- γ. Η διαδικασία της εκ μέρους του δωρεοδόχου υπόδειξης στον δωρητή του οικονομικού φορέα, ο οποίος κρίνεται ο πλέον κατάλληλος για την εκπλήρωση του αντικειμένου της δωρεάς, καθώς και ο χρόνος ολοκλήρωσης της σχετικής διαδικασίας».

Επιπλέον, το Εθνικό Μητρώο Διοικητικών Διαδικασιών διαθέτει ξεχωριστή ενότητα για τη δωρεά ακινήτου σε δήμο μαζί με κάθε χρήσιμη πληροφορία.

Επίσης, η εγκύκλιος 2106 /2021 σχετικά με την έκπτωση των δαπανών για δωρεές σε χρήμα ή σε είδος προς το ελληνικό δημόσιο και τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης μεταξύ άλλων αναφέρει τα ακόλουθα:

1. «Τα ποσά των δωρεών σε χρήμα λαμβάνονται υπόψη, μόνο εφόσον έχουν κατατεθεί σε λογαριασμό του δημοσίου ή των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, αντίστοιχα, που τηρείται σε πιστωτικό ίδρυμα και δεν πρέπει να έχουν εκπέσει με άλλη διάταξη νόμου.
2. Όσον αφορά τις δωρεές σε είδος, ως αξία λαμβάνεται το κόστος απόκτησης ή παραγωγής τους, κατά περίπτωση, όπως αυτή προκύπτει από τα τηρούμενα

βιβλία και αποδεικνύεται με κατάλληλα δικαιολογητικά. Σε περίπτωση που η δωρεά σε είδος αφορά πάγιο περιουσιακό στοιχείο του δωρητή, ως δαπάνη για σκοπούς εφαρμογής των σχετικών διατάξεων νοείται η αναπόσβεστη αξία, όπως αυτή εμφανίζεται στα τηρούμενα βιβλία του υπόψη νομικού προσώπου».

Επιπρόσθετα του Μητρώου Δωρεών κάθε Υπουργείο (άρθρο 3.4 του Ν. 4182/2013), υπάρχει και η ενότητα «Ψηφιακές δωρεές και διαχείριση χορηγιών» (gov.gr), που έχει ως στόχο την αξιοποίηση των ιδιωτικών δωρεών με διαφανή τρόπο για την ανακούφιση των πολιτών και των περιοχών που πλήττονται από φυσικές καταστροφές. Οι ιδιώτες (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) μέσω των δωρεών τους αναλαμβάνουν τη χρηματοδότηση συγκεκριμένων έργων.

Εσθονία

Οι τοπικές αρχές έχουν το δικαίωμα να αποφασίσουν αν θα δεχθούν ή αν θα απορρίψουν ιδιωτικές οικονομικές δωρεές ή δωρεές σε είδος. Το νομικό πλαίσιο βασίζεται στα άρθρα 6.3 (2)) και 30.1(3) του Νόμου για την Οργάνωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Βασική αρχή της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι η δημοσιότητα και η διαφάνεια των δραστηριοτήτων της. Ο δήμος μέσω της ιστοσελίδας του παρέχει σε συνεχή βάση, όπως προνοεί ο νόμος, πληροφορίες σχετικά με κάθε στήριξη που λαμβάνει η δημοτική διοίκηση (παροχές, ποσά, σκοπός, περίοδος στήριξης κ.λπ.) και τα δημοτικά συμβούλια εγκρίνουν τους κανόνες για την κατανομή της στήριξης.

Η κρατική εποπτεία μέσω της διαδικασίας του προϋπολογισμού διασφαλίζει την ποιότητα της οργάνωσης της τοπικής ιδιοκτησίας και της παροχής υπηρεσιών.

Ηνωμένο Βασίλειο

Οι τοπικές αρχές επιτρέπεται να δέχονται δωρεές από ιδιώτες, αλλά δεν υπάρχει νομοθετική ρύθμιση της διαδικασίας αποδοχής των δωρεών.

Ισπανία

Σύμφωνα με το Βασιλικό Νομοθετικό Διάταγμα 2/2004, οι δωρεές θεωρούνται έσοδα ιδιωτικού δικαίου των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης. Επίσης, σύμφωνα με το Βασιλικό Διάταγμα 1372/1986 δίνεται η δυνατότητα στις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης να αποκτούν περιουσιακά στοιχεία ή δικαιώματα από δωρεά.

Ο Νόμος 33/2003 σχετικά με τα περιουσιακά στοιχεία της δημόσιας διοίκησης ορίζει ότι κληρονομίες, κληροδοσίες ή δωρεές που συνεπάγονται έξοδα ή υπόκεινται σε οποιοδήποτε επιβληθέν βάρος γίνονται δεκτές, μόνο εάν η αξία του επιβληθέντος βάρους δεν υπερβαίνει την αξία του αποκτώμενου, σύμφωνα με εκτίμηση εμπειρογνώμονα, εκτός εάν υπάρχουν δεόντως αιτιολογημένοι λόγοι δημοσίου συμφέροντος. Ο νόμος καθορίζει επίσης τις απαιτήσεις για τις εν λόγω δωρεές.

Σύμφωνα με τον περί Διαφάνειας Νόμο του 2013, τα δώρα και οι δωρεές ενσωματώνονται στα περιουσιακά στοιχεία της αντίστοιχης δημόσιας διοίκησης. Επιπρόσθετα, ο ίδιος νόμος απαιτεί ελάχιστα πρότυπα δημόσιας ηθικής.

Κροατία

Σύμφωνα με το περί Λογιστικού Προϋπολογισμού Διάταγμα και το Λογιστικό Σχέδιο, επιτρέπεται η αποδοχή οικονομικής δωρεάς από τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης. Συγκεκριμένα, το άρθρο 70 του Διατάγματος διευκρινίζει ότι οι δωρεές είναι κεφάλαια που λαμβάνονται από νομικά και φυσικά πρόσωπα εκτός του γενικού προϋπολογισμού χωρίς καμιά υποχρέωση επιστροφής.

Λετονία

Το θέμα της αποδοχής δωρεών από τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ρυθμίζεται από τον νόμο για την πρόληψη της σύγκρουσης συμφερόντων στις δραστηριότητες των δημόσιων υπαλλήλων. Μια αρχή τοπικής αυτοδιοίκησης δικαιούται να δέχεται δωρεές για συγκεκριμένους σκοπούς και υπό διάφορους περιορισμούς. Ενδεικτικά, αναφέρονται οι ακόλουθοι:

1. Παρ' όλο που η δωρεά θεωρείται σύμβαση δημοσίου δικαίου η οποία δεν χρειάζεται να συναφθεί εγγράφως, ωστόσο η αρχή δημόσιου προσώπου¹ συντάσσει εγγράφως την πράξη της δωρεάς.
2. Ένας δημόσιος υπάλληλος ή μια συλλογική αρχή μπορεί να αποδεχθεί μια δωρεά στο όνομα της Αρχής, εάν η αποδοχή της δωρεάς δεν προκαλεί σύγκρουση συμφερόντων για τον δημόσιο υπάλληλο.
3. Δεν μπορεί να γίνει δεκτή δωρεά ιδιώτη στις ακόλουθες περιπτώσεις:
 - α. Ο ιδιώτης εντός των δύο τελευταίων ετών πριν από τη δωρεά έχει προβεί σε νομικές πράξεις με την αρμόδια αρχή ή σε σχέση με αυτές έχει λάβει οικονομικούς πόρους ή εγγυημένες πιστώσεις από την Αρχή, εκτός από τις ακόλουθες περιπτώσεις:
 - i. Η συναλλαγή έχει πραγματοποιηθεί ή οι οικονομικοί πόροι και οι πιστώσεις έχουν χορηγηθεί ως αποτέλεσμα ανοικτού διαγωνισμού.
 - ii. Η συναλλαγή έχει πραγματοποιηθεί για υπηρεσία που περιλαμβάνεται στις επί πληρωμή υπηρεσίες της αρμόδιας αρχής.
 - iii. Η συναλλαγή έχει πραγματοποιηθεί για την κατανομή της δωρεάς.
 - β. Η αρμόδια αρχή εντός δύο ετών πριν από τη δωρεά έχει εκδώσει διοικητικές πράξεις προς τον ιδιώτη, εκτός από τις υποχρεωτικές διοικητικές πράξεις, στα πλαίσια των οποίων έχει ασκήσει έλεγχο επί αυτού.
 - γ. Μεταξύ του ιδιώτη και της αρμόδιας αρχής υφίστανται άλλες έννομες σχέσεις οι οποίες ενδέχεται να προκαλέσουν σύγκρουση συμφερόντων για τον δημόσιο υπάλληλο που αποφασίζει για την αποδοχή της δωρεάς.
4. Πριν από την αποδοχή δωρεάς απαιτείται γραπτή άδεια ανώτερου υπαλλήλου ή συλλογικής αρχής.
5. Οι περιορισμοί στην αποδοχή δωρεάς που αναφέρονται πιο πάνω δεν εφαρμόζονται, αν η δωρεά διατίθεται για την προώθηση του πολιτισμού, της τέχνης, της επιστήμης, της εκπαίδευσης, του παιδικού ή νεανικού αθλητισμού, της προστασίας του περιβάλλοντος ή της υγείας ή της κοινωνικής βοήθειας. Δεν εφαρμόζονται επίσης, αν το σύνολο των δωρεών που πραγματοποιεί ο δωρητής σε ένα ημερολογιακό έτος προς την αρμόδια αρχή δεν υπερβαίνει το ποσό τριών ελάχιστων μηνιαίων μισθών.

¹ <https://likumi.lv/ta/en/en/id/61913-on-prevention-of-conflict-of-interest-in-activities-of-public-officials>

6. Οι περιορισμοί που αναφέρονται πιο πάνω δεν εφαρμόζονται, στις περιπτώσεις που η απόφαση για την αποδοχή δωρεάς έχει ληφθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο.
7. Η αποδοχή της δωρεάς δημοσιεύεται για διάρκεια δύο ετών στην ιστοσελίδα της δημόσιας αρχής.

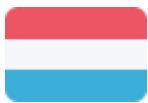

Λιθουανία

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 65 του Νόμου για την Τοπική Αυτοδιοίκηση, οι δήμοι επιτρέπεται να εισπράττουν οικονομική ενίσχυση υπό τύπον δωρεάς.

Σύμφωνα με τον Νόμο περί Φιλανθρωπίας και Στήριξης, η δημοτική αρχή και τα δημοτικά δημοσιονομικά όργανα, μόνο αφού λάβουν το καθεστώς του αποδέκτη της στήριξης σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζει ο νόμος, αποκτούν το δικαίωμα να λαμβάνουν στήριξη.

Βασική αρχή της τοπικής αυτοδιοίκησης, μεταξύ άλλων, είναι η δημοσιότητα και η διαφάνεια των δραστηριοτήτων της και ως εκ τούτου ο δήμος μέσω της ιστοσελίδας του παρέχει και τις πληροφορίες, προβλεπόμενες από τον νόμο, όπως πληροφορίες σχετικά με τη στήριξη που έλαβε η δημοτική αρχή (παροχές, ποσά, σκοπός, περίοδος στήριξης κ.λπ.). Τα δημοτικά συμβούλια εγκρίνουν τους κανόνες για την κατανομή της στήριξης που λαμβάνεται εκ μέρους των δημοσιονομικών οργάνων.

Λουξεμβούργο

Η αποδοχή ιδιωτικής δωρεάς που αφορά χρηματικό ποσό από τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης επιτρέπεται και ρυθμίζεται από τον Κοινοτικό Κώδικα.

Σύμφωνα με το άρθρο 13 του Κώδικα, η υπαναχώρηση από σύμβαση δωρεάς ακίνητης ιδιοκτησίας δεν γίνεται εις βάρος των πιστωτών με εγγεγραμμένες αξιώσεις έναντι του δωρεοδόχου ή τρίτων στους οποίους έχουν δοθεί εμπράγματα δικαιώματα, εκτός εάν στην πράξη της δωρεάς προβλέπεται ρητά το δικαίωμα υπαναχώρησης και έχει δημοσιευθεί με μεταγραφή στα αρχεία του Υποθηκοφυλακείου.

Σύμφωνα με το άρθρο 14, ο συμβολαιογράφος που αναλαμβάνει την πράξη της δωρεάς οφείλει να ρωτήσει τα συμβαλλόμενα μέρη αν προτίθενται να επιφυλαχθούν του δικαιώματος υπαναχώρησης και αυτό πρέπει να αναφέρεται ρητά στη σύμβαση.

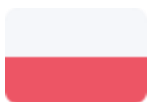
Σύμφωνα με το άρθρο 12, οι άμεσες ή έμμεσες δωρεές που πραγματοποιούνται από τον αιτούντα ή από τα πρόσωπα που αναφέρονται στις διατάξεις του νόμου (άρθρο 3.2 και 3.3) πρέπει να δηλώνονται. Κατόπιν αιτήματος του γραφείου ή του ταμείου της Αρχής, οι πράξεις δωρεάς υποβάλλονται σε αυτό. Το γραφείο ή το ταμείο οφείλει να ενημερώνει χωρίς καθυστέρηση και με συστημένη επιστολή τους δωρεοδόχους για τις δηλώσεις και να τους γνωστοποιεί τις διατάξεις του άρθρου 23.1(γ) του νόμου.

Ουγγαρία

Δεν υπάρχει συγκεκριμένη νομοθεσία σχετικά με την αποδοχή δώρων και δωρεών, αλλά έχουν καταρτιστεί σχετικοί κώδικες δεοντολογίας.

Οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης καθορίζουν οι ίδιες τους κανονισμούς αποδοχής δώρων και παροχών. Γενικά οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης απαγορεύουν την αποδοχή δώρων και άλλων παροχών ή καθιστούν υποχρεωτική τη δήλωσή τους στις ετήσιες δηλώσεις περιουσιακών στοιχείων πέραν μιας ορισμένης αξίας.

Πολωνία

Σύμφωνα με τον Νόμο περί Εσόδων των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (2003), οι δωρεές αποτελούν πηγές εισόδων για τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης. Κατά την ταξινόμηση του προϋπολογισμού, οι δωρεές αυτές αντιμετωπίζονται ως έσοδα από κληρονομίες, κληροδοτήματα και δωρεές σε μετρητά. Τα χρηματικά ποσά χρησιμοποιούνται για τον καθορισμένο από τον δωρητή σκοπό.

Δεν υπάρχει ειδική και ενιαία διαδικασία παρακολούθησης και ρύθμισης της χρήσης μιας δωρεάς. Συνήθως πρόκειται για δωρεές ιδιωτών που μεταφέρονται στον τραπεζικό λογαριασμό της τοπικής αυτοδιοίκησης. Στη συνέχεια η αρχή τοπικής αυτοδιοίκησης προβαίνει σε δήλωση αποδοχής της δωρεάς ή σε συμφωνία δωρεάς.

Οι δωρεές υπόκεινται στον ίδιο έλεγχο δαπανών με τα άλλα κονδύλια της τοπικής αρχής, αφού αποτελούν δικά της έσοδα. Σύμφωνα με το άρθρο 254(3) του Νόμου περί Δημοσίων Οικονομικών, οι δαπάνες πρέπει να πραγματοποιούνται σύμφωνα με το δημοσιονομικό σχέδιο και τον προγραμματισμένο σκοπό, με στόχο την επίτευξη των καλύτερων αποτελεσμάτων.

Πορτογαλία

Ο Νόμος 73/2013, θεσπίζει το δημοσιονομικό καθεστώς των τοπικών αρχών και των διαδημοτικών οντοτήτων. Τα έσοδα των δήμων προέρχονται, μεταξύ άλλων, από κληρονομίες, κληροδοσίες και δωρεές.

Ο Νόμος 75/2013 θεσπίζει το νομικό καθεστώς των τοπικών αρχών. Σύμφωνα με το άρθρο 9 αυτού του νόμου, η ενοριακή συνέλευση, μετά από πρόταση του ενοριακού συμβουλίου είναι αρμόδια για την αποδοχή δωρεών, κληρονομιών και κληροδοσιών. Αντίστοιχα, το άρθρο 33 ορίζει ότι το δημοτικό συμβούλιο είναι αρμόδιο για την αποδοχή δωρεών, κληρονομιών και κληροδοσιών.

Οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης κατά την ανάπτυξη της οικονομικής τους δραστηριότητας ακολουθούν τις αρχές που κατοχυρώνονται στον Νόμο για το Δημοσιονομικό Πλαίσιο (Νόμος 151/2015):

Αρχή της νομιμότητας: Η οικονομική δραστηριότητα των τοπικών αρχών διεξάγεται στο πλαίσιο του Συντάγματος, της νομοθεσίας, των κανόνων του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλων διεθνών υποχρεώσεων που έχει αναλάβει το κράτος.

Αρχή της οικονομικής αυτονομίας: Οι τοπικές αρχές διαθέτουν τα δικά τους περιουσιακά και οικονομικά στοιχεία τα οποία τυγχάνουν διαχείρισης από τους αντίστοιχους φορείς.

Αρχή της διαφάνειας: Οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης έχουν την υποχρέωση της αμοιβαίας πληροφόρησης μεταξύ αυτών και του κράτους, όσον αφορά την οικονομική τους δραστηριότητα, καθώς και της γνωστοποίησης στους πολίτες της οικονομικής τους κατάστασης.

Αρχή της επιθεωρητικής εποπτείας: Το κράτος ασκεί επιθεωρητική εποπτεία επί των τοπικών αρχών, η οποία περιλαμβάνει την αντίστοιχη περιουσιακή και οικονομική

διαχείριση και μπορεί να ασκηθεί, μόνο στις περιπτώσεις που προβλέπει ο νόμος, διασφαλίζοντας πάντοτε τον δημοκρατικό χαρακτήρα και την αυτονομία της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Ρουμανία

Οι δωρεές στις τοπικές αρχές ρυθμίζονται από τον Νόμο 273 του 2006 για τα τοπικά δημόσια οικονομικά. Σύμφωνα με το άρθρο 5(1), οι δωρεές και οι χορηγίες περιλαμβάνονται στις πηγές εσόδων της τοπικής αρχής. Σύμφωνα με το άρθρο 69 του νόμου, υλικά αγαθά και κεφάλαια που εισπράττουν δημόσιοι οργανισμοί με τη μορφή δωρεών και χορηγιών μπορεί να χρησιμοποιηθούν σύμφωνα με τις νομοθετικές διατάξεις για την άσκηση των δραστηριοτήτων τους.

Η αποδοχή δωρεών και κληροδοτημάτων που γίνονται προς τις διοικητικές εδαφικές μονάδες ρυθμίζεται στο έκτακτο Διάταγμα Αρ. 57, της 3^{ης} Ιουλίου 2019, άρθρο 291. Η έγκριση για την αποδοχή δωρεών και κληροδοτημάτων πραγματοποιείται είτε με απόφαση του νομαρχιακού συμβουλίου, αντίστοιχα του Γενικού Συμβουλίου του Δήμου Βουκουρεστίου ή του τοπικού συμβουλίου της κοινότητας, της πόλης ή του δήμου, ανάλογα με την περίπτωση, για δωρεές και κληροδοτήματα ακίνητης ή κινητής περιουσίας της οποίας η αγοραία αξία είναι μεγαλύτερη από RON500.000 (περίπου €100.681) είτε με απόφαση του επικεφαλής του τοπικού φορέα δημόσιας διοίκησης ή ιδρύματος, για δωρεές και συναφή κινητά αγαθά των οποίων η αγοραία αξία είναι μικρότερη ή ίση με RON500.000.

Δωρεές με βάρη ή δωρεές για τις οποίες υπάρχουν ληξιπρόθεσμες οφειλές φόρων ή τελών μπορεί να γίνουν δεκτές μόνο με την έγκριση του τοπικού συμβουλίου ή αντίστοιχα του νομαρχιακού συμβουλίου και με την ειδική πλειοψηφία των δύο τρίτων του αριθμού των εν ενεργεία τοπικών συμβούλων.

Σλοβακία

Οι δωρεές προς τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης αποτελούν έσοδα αυτών των αρχών, σύμφωνα με τον Νόμο Αρ. 583/2004 Coll. για τους δημοσιονομικούς κανόνες της τοπικής αυτοδιοίκησης [άρθρο 5.1(ε)]. Σύμφωνα με το άρθρο 5.3 του νόμου, ο δήμος

αποφασίζει αυτοτελώς για τη χρήση των εσόδων του, εκτός εάν πρόκειται για δωρεά και ο δωρητής προσδιορίζει τον σκοπό της δωρεάς του.

Σύμφωνα με το άρθρο 22.1 και το άρθρο 24.1 του Νόμου Αρ. 523/2004 για τους δημοσιονομικούς κανόνες της δημόσιας διοίκησης, εάν ο αποδέκτης της δωρεάς είναι δημοσιονομικός οργανισμός ή οργανισμός συμβαλλόμενος που έχει συσταθεί από τον δήμο, η χρηματική δωρεά χρησιμοποιείται σύμφωνα με τον καθορισμένο από τον δωρητή σκοπό. Εάν ο σκοπός της δωρεάς δεν καθορίζεται, ο οργανισμός χρησιμοποιεί τη χρηματική δωρεά για την περαιτέρω ανάπτυξη και βελτίωση των δραστηριοτήτων του.

Σλοβενία

Στη Σλοβενία επιτρέπεται η αποδοχή δωρεών σε χρηματικό ποσό. Σύμφωνα με τον Νόμο περί Χρηματοδότησης των Δήμων (ZFO-1, άρθρο 7.4) στις πηγές χρηματοδότησης των δήμων περιλαμβάνονται και οι δωρεές.

Σύμφωνα με τον Νόμο περί Φόρου Εισοδήματος Εταιρειών (ZDDPO-2), άρθρο 59.1, μια δωρεά δεν εκπίπτει από τον φόρο, αλλά ο υποκείμενος στον φόρο μπορεί να ζητήσει μείωση της φορολογικής βάσης για τη δωρεά του.

Σύμφωνα με τον Νόμο περί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ZLS), άρθρο 64, ο δήμος θεσπίζει το καταστατικό του, στο οποίο καθορίζεται ότι ο δήμος, μεταξύ άλλων, λαμβάνει πόρους από δωρεές και χορηγίες για την εκτέλεση δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά του. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με τις διατάξεις του καταστατικού, η τοπική αυτοδιοίκηση αποφασίζει για την αποδοχή ή μη των δωρεών. Στην περίπτωση της σύμβασης δωρεάς ο αποδέκτης δήμος δεν εκδίδει τιμολόγιο προς τον δωρητή, αλλά εκδίδει μόνο βεβαίωση δωρεάς.

Ο έλεγχος της χρήσης των κονδυλίων από δωρεές διενεργείται από την Επιτροπή για την Πρόληψη της Διαφθοράς, σύμφωνα με τον Νόμο περί Ακεραιότητας και Πρόληψης της Διαφθοράς (ZIntPK).

Τσεχία

Οι τοπικές αρχές αποφασίζουν οι ίδιες αν αποδέχονται ή όχι ιδιωτικές οικονομικές δωρεές ή δωρεές σε είδος, λαμβάνοντας υπόψη διάφορες παραμέτρους, όπως για παράδειγμα το οικονομικό όφελος, το μακροπρόθεσμο κόστος ή τις επιπτώσεις όσον αφορά την ποιότητα ζωής σε έναν δήμο, το δημόσιο συμφέρον του εκάστοτε δήμου και των πολιτών του και άλλες. Αυτές οι εκτιμήσεις καταγράφονται σε πρακτικά συνεδρίασης, στο μέρος όπου αιτιολογείται η απόφαση.

Αρμόδιο όργανο για λήψη της απόφασης για αποδοχή δωρεάς είναι τα δημοτικά συμβούλια ή ο δήμαρχος, στην περίπτωση μικρού δήμου που δεν εκλέγει δημοτικό συμβούλιο.

Σύμφωνα με τον Αστικό Κώδικα, δεν είναι γενικά απαραίτητο να συνάπτεται γραπτή σύμβαση δωρεάς. Ωστόσο, είναι απαραίτητο να γίνεται γραπτός η σύμβαση, μόνο εάν η δωρεά είναι εγγεγραμμένη σε δημόσιο μητρώο (συνήθως ακίνητα) ή εάν η παράδοση της δωρεάς δεν πραγματοποιείται ταυτόχρονα με την έκφραση της βούλησης για δωρεά και αποδοχή της δωρεάς (άρθρο 2057 του Αστικού Κώδικα).

Σύμφωνα με τον Νόμο περί Φορολογίας Εισοδήματος, η αξία της δωρεάς που παρέχεται στους δήμους εκπίπτει από τη φορολογική βάση, εάν η δωρεά πραγματοποιείται για κάποιους σκοπούς, όπως επιστημονικούς και εκπαιδευτικούς, έρευνας και ανάπτυξης, πολιτισμού, πυροπροστασίας, υποστήριξης και προστασίας της νεολαίας, προστασίας των ζώων και άλλους.

Η χρήση των ιδιωτικών δωρεών και χορηγιών υπόκειται σε έλεγχο και ρύθμιση στα πλαίσια:

1. της πολιτικής ευθύνης των εκπροσώπων των τοπικών αρχών,
2. του ελέγχου του οικονομικού συμβουλίου του δήμου και
3. του ελέγχου, σύμφωνα με τον Νόμο 420/2004 Coll., για την επισκόπηση του οικονομικού έργου και της διαχείρισης της περιουσίας των αυτοδιοικούμενων περιοχών και των εθελοντικών ενώσεων δήμων.

Φινλανδία

Οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης έχουν το δικαίωμα να λαμβάνουν δωρεές ή να είναι αποδέκτες κληρονομιάς με αντικείμενο ακίνητα ή κινητά περιουσιακά στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων και χρηματικών ποσών.